

Introduktion

"... det at bede er jo noget høist eenfoldigt, man skulde troe det var ligesaa let som at knappe sine Buxer [...] Og dog, hvor vanskeligt! [...] Gud er ikke saaledes noget Udvortes som en Kone er det, hvem jeg kan spørge, om hun nu er tilfreds med mig."

Søren Kierkegaard ¹

Jeg er ikke teolog. Eller jo, det er jeg på en måde. Som en af de gamle ørkenfædre udtrykte det: "Hvis du er teolog, så beder du i sandhed. Hvis du beder i sandhed, så er du teolog."² Den ortodokse præst Timothy Ware mindede om, at: "Doktriner kan ikke forstås, medmindre de bedes."³ Så i en vis forstand er jeg vel en slags teolog. Selv om jeg har en teologisk uddannelse, ser jeg dog ikke mig selv som fagteolog i stringent forstand. Den systematiske teologi har det med at blive for spekulativ og abstrakt for min smag. Jeg er mere interesseret i de bibelske tekster; deres historiske kontekst, oprindelige betydning (i det omfang den kan etableres) og det, Guds Helligånd derigennem søger at få mig til at se og høre.

Nogen vil måske indvende, at man ikke kan skille bibel og teologi ad, og det er rigtigt – til en vis grad. Vi hverken kan eller skal skille bibel og teologi ad. Det ligger mig fjernt! Bønnerne og bekendelserne i denne bog er netop et udtryk for, hvilken teologi min bibellæsning og trosvandring indtil nu har ført mig til. Det er ikke muligt at bede ærligt uden i samme åndedrag bevidst eller ubevidst at tilkendegive noget af ens Guds billede, selvbillede, syndsforståelse, frelsesforståelse, Kristusopfattelse, Helligåndssyn, bibelsyn og forventning til, hvad historien om himmel og jord en dag ender med. I det øjeblik du ærligt beder, udtrykker

1 Søren Kierkegaard, *Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift*, s. 135.

2 Evagrius Ponticus, *The Praktikos & Chapters on Prayer*, s. 65.

3 Timothy Ware, *The Orthodox Church*, s. 207.

du også noget af din teologi, enten du vil det eller ej. Det har jeg blandt andet prøvet at sætte ord på i bønne "Troen er en margretheskål".

To tvillingeudgivelser, der udkom i 2021,⁴ illustrerer imidlertid den skelnen, der blandt fagfolk er mellem bibelkundskaben og dogmatikkens bestræbelser på at systematisere teologien. Det vil føre for vidt at redegøre nærmere for den "adskillelse" eller skelnen her. Selv om jeg nærer respekt for og anerkender vigtigheden af den systematiske teologi, er der noget, jeg anser for endnu vigtigere: At du og jeg taler ærligt og upoleret til og med Gud om livet, sådan som vi erfarer det. I den proces bliver vores tros ingredienser uundgåeligt rørt sammen i margretheskålen. Bogen her er på én gang et forsøg på at holde (nogle af) troens ingredienser op og betragte dem eftertænksomt ... og dernæst røre dem sammen i en større, ærlig, spørgende, tvivlende, klagende, takkende samtale med Gud. Bogens bønner og bekendelser er derfor ikke uafhængige af hinanden. Tværtimod! Mit håb er, at du læser dem og måske endda selv beder dem og lader dem belyse og nuancere hinanden, og at du dernæst selv drager de konklusioner, som jeg helt bevidst ikke drager for dig.

For mig foregår bønnens samtale med Gud for en stor del via salmer og sanges poesi og i særdeleshed via bibelske tekster. Når jeg bruger bibeltekster til at sige noget til Gud, så bruger Gud de samme bibeltekster til at sige noget til mig. Det er en selvforstærkende vekselvirkning og en udtømmelig kilde til erkendelse og til afløb for mine følelser på godt og ondt. Jeg ved, det kan lyde som en kliché at tale om velsignelse og åndelig rigdom, men det er oprigtigt, hvad jeg oplever ved at gøre bibelske tekster til mine egne bønner.

Det er den vekselvirkning; den udtømmelige kilde; den erkendelse; det afløb for følelser og den velsignelse og rigdom, jeg ger-

4 Scot McKnight, *Five Things Biblical Scholars Wish Theologians Knew* og Hans Boersma, *Five Things Theologians Wish Biblical Scholars Knew*.

ne vil invitere dig ind i med denne bog. Det var også ærinde med min første bog *Jorden kalder Gud*, som bogen her er i forlængelse af.

Jorden kalder Gud indeholder bønner til cirka et halvt år. Bønnerne er ikke datomærket, men de første dufter af sensommer; de næste dufter af efterår, og de sidste klinger tydeligt af advent og jul. Da den udkom i 2015, var min hensigt, at jeg relativt hurtigt ville udgive en opfølger med bønner, der dufter af vinter, forår, påske, himmelfart, pinse og midsummer. Af personlige grunde har det taget mig ti år, og det blev til den bog, du sidder med nu.

Bogens opbygning kræver lidt forklaring. Ligesom *Jorden kalder Gud* indeholder dens første to dele, *Nybrud* og *Urbane hjertesuk*, bønner i fire forskellige kategorier, angivet med et lille piktoqram i overskriften. Derefter rundes bogen af med otte såkaldte *Bekendelser fra et uforfærdet hjerte*. I tillæg hertil er der sidst i bogen en række uddybende og forklarende slutnoter, som din nysgerrighed måske drager dig til at læse. Bogen består med andre ord af forskellige "byggeklodser", og jeg vil anbefale dig at bladre lidt frem og tilbage mellem bønner og slutnoter – og desuden altid have en bibel ved hånden.

Bønner fra hjertet er en blandet landhandel af bønner, der spontant er opstået ud af overvejelser, jeg har gjort mig, eller forskellige passager fra Bibelen, der tilsammen giver mening. De stritter i alle mulige retninger og følger ikke nødvendigvis noget emne, mønster eller forløb. De udspringer simpelthen af, hvad der rører sig i mig af overvejelser, bekymringer, glæder, sorger, tro, tvivl, længsler, anfægtelser, bibeltekster og personlig refleksion. I fodnoterne kan du se, hvilke bibeltekster der eventuelt har inspireret bønnerne.

Bønner fra Bibelen er bibeltekster, som jeg har omformuleret og gjort til mine bønner. De er opstået under min bi-

bellæsning og udtrykker noget af den dialog, jeg prøver at have med Gud om det, jeg læser. Nogle gange om den glæde, befrielse, eller ahaoplevelse, teksten giver mig. Andre gange om de anfægtelser, spørgsmål eller direkte modstand, teksten vækker i mig. Nogle gange kan man godt have brug for ligesom Abraham at tage en diskussion med Gud.⁵ Nogle gange kan man ligesom Jakob havne i en decideret brydekamp med Gud.⁶ Nogle gange må man som den kana'anæiske kvinde nægte i første omgang at tage Jesu ord for gode varer og insistere på, at han genovervejer sit svar.⁷ Det gør folk i Bibelen, og det må vi af og til gøre med Bibelen.

Måske inspirerer bønnerne dig til at læse de pågældende bibeltekster. Måske inspirer bibelteksterne dig til at bede en anden bøn, end der foreslås her. Så gør det! Form din egen bøn. Det er hele idéen; at Guds ord og Guds Ånd hjælper os til at finde de rette ord at bede.

Hensigten med en bog om meditation er at lære Dig selv at tænke og ikke den at tænke for Dig. Hvis Du derfor tager sådan en bog og simpelthen læser den igennem, så spilder Du kun Din tid. Møder Du derimod noget i den, som griber Din tanke eller varmer Dit hjerte, så luk bogen, for så er Din meditation begyndt. At tro at Du nu er forpligtet til at følge forfatteren til de slutninger, han kommer til, er en stor misforståelse. Måske vil de slet ikke passe for Dig.

Thomas Merton⁸

Bønner fra reolen er bønner, der er formuleret af andre. Det er bønner, jeg er stødt på og har taget til mig og med mig i min egen trosvandring. Det er med andre ord bønner fra min bogreol. For dig, som beder med, er alle bønnerne i denne bog i sigens natur "fra reolen". Jeg oplever en velsignelse og rigdom ved,

5 1 Mos 18

6 1 Mos 32,23-30

7 Matt 15,21-28; Mark 7,24-30. Se bønningen Uforskammet.

8 Thomas Merton, *Stilhedens Forjættelse*, s. 156.

at andre af og til giver mig ord at bede, som jeg ikke selv ville have fundet på. Især i perioder, hvor jeg kan føle mig uinspireret – måske endda decideret åndeligt tørlagt. Da er der noget befriende ved at kunne bede gode og sande bønner uden selv at skulle have bøvlet med at finde ordene. Det er for mig at se en af de måder, hvorpå Ånden hjælper os og lærer os at bede.

 Bønner fra sangbogen er den mest poetiske del af bogen. I kirkens store salme- og sangskat findes et hav af vidunderlige bønner, der sagtens kan bedes med eller uden melodi. De er nært beslægtet med *Bønner fra reolen*. Det er jo dybest set bønner fra sangbøger, der står blandt de andre bøger i reolen. De er dog alligevel noget for sig. Der er poesien til forskel. Poesi kan noget, prosa ikke kan. Bed dem! Syng dem! Gør dem til dine, og lad ordene overraske dig på uventede måder! Forundringsparathed er en vigtig dyd, når vi beder.

Nybrud

I bogens første del, *Nybrud*, bevæger vi os i bøn igennem Markus-evangeliet. Det er her, du tydeligst mærker duften af vinter, forår, påske, himmelfart, pinse og midsommer; simpelthen fordi evangeliet bevæger sig hen imod kirkeårets påske, himmelfart, pinse og Sankt Hans. Ethvert af de fire evangelier er fortællingen om det afgørende nybrud, der skete, da Gud iværksatte nyskabelsen af himmel og jord ved at gøre sig til ét med os mennesker. Ved at blive menneske og bo, leve, vandre, spise, grine, græde og dø med os og for os. Ved som det første menneske at blive oprejst til evigt liv ... for at netop det: kødets opstandelse skulle blive den tillid, vi bekender, og det håb, vi kan leve og dø i. *Nybrud* består selvfølgelig for en stor del af bønner fra Bibelen iblandet en del bønner fra hjertet og fra sangbogen.

Urbane hjertesuk

Bogens anden del består af det, jeg kalder *Urbane hjertesuk*. Det er byen, der kalder Gud. Bibelen begynder i en have,⁹ men slutter i en by.¹⁰ Kulminationen på Bibelens fortælling er en vision af det dobbelte kærlighedsbuds virkeliggørelse.¹¹ Johannes ser ikke bare “en by”, men virkeliggørelsen af mennesker, der lever sammen med mennesker og Gud; i helhjertet kærlighed til Gud, til med-mennesket, til selvet og til hele det nyskabte skaberværk. Johannes ser det, der i Det Gamle Testamente kaldes *shalom*, og som i Det Nye Testamente kaldes *irene*. I vores danske Bibel oversættes det med det noget fattigere ord *fred*. *Fred* er i en vis forstand et “negativt” ord; det udtrykker, hvad der *ikke* er. Vi bruger det til at udtrykke *fraværet* af konflikt eller støj. Det danske ord *fred* siger imidlertid ikke så meget om, hvad der så *er*. Det bibelske ord *fred* er et langt mere positivt og righoldigt ord. Det udtrykker ikke kun fravær af konflikt eller larm, men *tilstedeværelsen* af trivsel, tryghed og glæde – og det er endda bare min meget korte og forenkledede “oversættelse” af *shalom/irene*.

Urbane hjertesuk er bønner om nu og her at være menneske i relation til Gud og til andre mennesker (og dyr og natur generelt) i den verden, Gud har givet os ansvar for at tage vare på. De relationer og det ansvar har vi på mange måder groft forsømt. Johannes udtrykker i sit første brev både den nødvendige ærlige erkendelse af vores forsømmelse og det håb, erkendelse og bekendelse bærer vej for: *Hvis vi siger, at vi ikke har synd, fører vi os selv på vildspor, og sandheden er ikke i os. Hvis vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renser os for al uretfærdighed*.¹² Lige netop syndsforståelse er en af de allermest centrale

9 1 Mos 1-2

10 Åb 21,9-27

11 2 Mos 20,3; 5 Mos 5,7; 5 Mos 6,5; 3 Mos 19,18; Matt 22,37-40

12 1 Joh 1,8-9

tros-ingredienser, vi rører i vores margretheskål. Måden, vi forstår (eller ignorerer) synd på, definerer i høj grad den måde, vi ser verden, os selv, frelse, Kristus, Gud, tro og kirke på. Så meget desto mere forstemmende er det, at det er et emne, der i disse år tales mindre og mindre om. Især fordi en forvrænget syndsforståelse gennem århundreder har vist sig at være uhyggeligt destruktiv. Jeg beskæftiger mig derfor bevidst ret meget med synd og syndsforladelse i mange af bogens bønner og bekendelser.

Bekendelser fra et uforfærdet hjerte

Noget af det geniale ved sand kristendom er, at hver generation er nødt til at tænke den igennem på ny. Netop fordi Gud (det tror kristne i hvert fald) ønsker, at enhver kristen skal vokse i både forståelse og tillid, har den kristne tro aldrig været noget, som én generation kan udrede på en sådan måde, at de kommende generationer slipper for dette arbejde.

N. T. Wright¹³

Denne grundidé hos Wright dukker op mange steder i hans enorme forfatterskab. I perioder, hvor jeg har været desillusioneret med hensyn til kirke og kristentro (og det sker med jævne mellemrum), har Wright gennem sine bøger været en af mine vigtigste medvandrere. Mange, jeg kender, er igennem årene blevet så kirkeligt og trosmæssigt desillusioneret, at de er listet ud ad kirkens bagdør. Det foregår ikke kun i min bekendtskabskreds. I de senere år er der udkommet en del bøger om desillusion og dekonstruktion af kristentro. En af de efter min mening mere sympatiske er bogen *Invisible Jesus*, hvis forfattere anerkender, at det at forlade kirken for nogle ikke blot kan være nødvendigt for at genfinde Jesus, men at det kan være en decideret profetisk hand-

¹³ I forordet til Scot McKnight, *Evangeliet om kongen – En genopdagelse af de gode nyheder*, s. 6.

ling.¹⁴ Jeg har dog ikke selv oplevet et sådant behov for at forlade kirken.

Godt hjulpet af Wright og andre har jeg erfaret, at desillusio-
nens bedste modgift er at begive mig endnu dybere ind i bibel-
læsning og teologisk refleksion og i den proces at tillade mig selv
at gentænke, nytænke ... ja, så vidt muligt opleve evangeliets ny-
brud på egen krop og ånd. Det kan indebære et opgør med nogle
delelementer af den bibelforståelse og barnetro, tidligere genera-
tioner af kristne, utvivlsomt i bedste mening, gav videre til mig.
Sådan et opgør kan være hårdt – ja, måske ligefrem angstprovo-
kerende, men med et udtryk fra Paulus må visse tankebygninger
nedbrydes, for at man kan finde ind i en mere ærlig og åndbar
kristentro.¹⁵

Jeg har brug for, at min tro og mine tankebygninger udfordres
og af og til nedbrydes gennem vedvarende teologisk refleksion
og samtale. Denne bogs litteraturliste giver et fingerpeg om nogle
af de samtalepartnere, der giver mig med- og modspil i den pro-
ces. Min erfaring er imidlertid, at min trosvandring er mest tryk,
sund og konstruktiv (og ja, dekonstruktion er nødt til også at væ-
re konstruktiv – ellers bliver man skør), når jeg som minimum
vedgår mit behov for at være del af et bedende, bekendende og
nadverfejrende kirkefællesskab.

En vigtig retningspil for min trosvandring er formuleret af Lis-
beth Smedegaard Andersen, der i et interview i Kristeligt Dagblad
den 10. marts 2011 gav udtryk for, at *vi skal blive bedre til at sætte
ord på troen. For det er også en måde at modvirke rodløshed og modløs-
hed på. Alle mennesker oplever sorg og tvivl, men det er en kongstanke
for mig, at al ordentlig teologi udspringer af sjælesorg.*¹⁶

¹⁴ Scot McKnight og Tommy Preson Phillips, *Invisible Jesus – A Book About Leaving the Church and Looking for Christ*.

¹⁵ 2 Kor 10,4

¹⁶ <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/al-ordentlig-teologi-udspringer-af-sjæle-sorg>

Den kongstanke har jeg taget til mig. Al ordentlig teologi må og skal udspringe af en omsorg for sjælen, der har trivsel, tryghed og glæde for øje, og som fremfor alt aldrig mister af syne, at Gud vil os det godt.

De otte afsluttende bekendelser er på én gang udfordrende og frisættende. Mit håb med bønnerne i denne bog er, at du kan tage dem i din mund og gøre dem til dine egne. Det er ikke sikkert, du kan med bekendelserne. Det er helt ok. Det er bekendelser af, hvordan dele af min kristentro har udviklet sig gennem især de seneste 10-15 år. Måske ligger de langt fra, hvordan du selv tænker kristentro. Måske hjælper de dig med at sætte ord på en uro eller længsel, du selv bærer på.

Under alle omstændigheder er bekendelserne lige som bønnerne i denne bog henvendt til Gud. De er ikke først og fremmest henvendt til dig, kære læser. Selvfølgelig er de *også* henvendt til dig. Det ville ikke give mening at skrive og udgive en bog, hvis ikke den var henvendt til læserne. Men mine bekendelser er ligesom mine bønner først og fremmest henvendt til den treenige Gud, og jeg henvender mig skiftevis til Faderen, Sønnen og Ånden.

Nogle vil måske indvende, at det kan føles som en lidt kunstig måde at udtrykke tro og teologi på. Hvorfor ikke bare skrive i mere traditionel prosaform? Til det vil jeg indvende, at hvis ikke jeg kan udtrykke min tro, tvivl, teologi og anfægtelser til Gud selv, så mener jeg ikke, jeg skal udtrykke det til nogen.

Det er i øvrigt en gammel tanke. Der er en dyb sandhed i Prosper af Aquitaines påstand fra det 5. århundrede e.Kr.: *lex orandi, lex credendi*; "bønnens regel er troens regel" eller "vore bønner udtrykker det, vi tror."¹⁷

17 Det sidste udtryk er den ortodokse præst Poul Sebbelovs bud på en oversættelse i en kronik i Kristeligt Dagblad den 1.9.2009. Se <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kronik/den-udelte-kirke>

At udtrykke min tro i bønnens sprog er altså ikke et nyt eller originalt påhit fra min side, men tværtimod dybt forankret i ældgammel kristen tradition.¹⁸

Det er mit forsøg på så ærligt som muligt at sige til Gud: *Her står jeg og kan indtil videre ikke andet*. Mit håb er, at i det mindste nogen kan genkende noget af sig selv ved at kigge mig over skulderen og lytte med.

I en tid, hvor mange bekymrer sig om CO₂-fodaftryk, er det måske i tidens ånd at beskrive bogens bønner og bekendelser med et udsagn af William Faulkner:

*De er ikke monumenter, men fodaftryk. Et monument siger kun:
I det mindste kom jeg så langt, hvorimod et fodaftryk siger: Det var
her, jeg var, da jeg bevægede mig videre.*¹⁹

Det er sådan, jeg opfatter de tros-ingredienser i min margretheskål, som jeg i bønnerne og bekendelserne prøver at sætte ord på. Inden denne bog når i trykken, bliver rakt over disken eller sendt til dig, og du begynder at læse den, har jeg med en vis sandsynlighed allerede bevæget mig lidt videre. Det har i hvert fald været min erfaring i min trosvandring med Jesus gennem de seneste ca. 50 år. Igennem det alt sammen kan jeg sige med Holger Lissners ord:

*Min tro som en boble kan briste,
men din har holdt stand til det sidste.
O Herre, så tro du for mig!*²⁰

18 Se Geoffrey Wainwright, *Doxology: The Praise of God in Worship, Doctrine, and Life – A Systematic Theology*, s. 218-83 og/eller Martin Davie, *Lex Orandi, Lex Credendi – Liturgy, Doctrine and Scripture in History and Today*, s. 1-22.

19 William Faulkner, citeret i Eugene Peterson, *A Long Obedience in the Same Direction: Discipleship in an Instant Society*, s. 17. Min oversættelse.

20 Uddrag af vers 5 i Nr. 535 i *Salmer og Sange*; nr. 677 i *Den danske Salmebog*; nr. 49 i *Salmer og Sange for Metodistkirken*.

Derfor og dermed introducerer jeg et femte piktogram; tankeboblen. I overskriften angiver tankeboblen de uforfærdede bekendelser. I teksten fungerer tankeboblen som forslag til at stoppe op og eventuelt holde en tænkepause, før du læser videre. Jeg ved af erfaring, at det kan være nødvendigt.

Uldfrakken

I forordet til en bog fra 2023 med bønner af Walter Brueggemann skriver Timothy Beal om forfatteren og dennes forhold til Bibelen:

Han bærer bibelteksen som en godt brugt, grov uldfrakke. Det er ikke en komfortabel frakke til friluftsliv eller en elegant frakke i flotte farver. Det er en frakke, der aldrig rigtig passer helt godt: den klemmer, kradser, krøller og strammer. Den er lidt for varm om sommeren og ikke varm nok om vinteren, og den er aldrig rigtig på mode. Alligevel kan man ikke forestille sig, at han bevæger sig udenfor uden den. Han forstår, at denne besynderlige tekst lever og bevæger sig i vores finurlige individuelle og fælles liv, hvor vi tumler med den og prøver at bære den. Han minder om, at man må have én hånd på teksten i al dens særegenhed og den anden hånd på ens egen særegne passion, patos og smerte.”²¹

Jeg læste det afsnit adskillige gange og mærkede en dyb genkendelse. Uden sammenligning i øvrigt (Brueggemann er en af verdens største nulevende kapaciteter udi Det Gamle Testamente) så beskriver det i dén grad mit eget forhold til Bibelen. Den klemmer, kradser, krøller og strammer. Den er lidt for varm og ikke varm nok. Den er aldeles umoderne, og dog har mennesker igennem mere end to tusind år erfaret den som dybt vedkommende, livsnær og livsbekræftende. Jeg går som hovedregel ikke ud ad

²¹ I forordet til Walter Brueggemann, *Acting in the Wake – Prayers for Justice*, s. ix. Min oversættelse.

døren uden at have en bibel eller som minimum et Nyt Testamente med mig. Bibelen er i sandhed en besynderlig tekst (se bekendelsen “ordet med lille o”), som lever og bevæger sig i mit finurlige liv, og som altid er god for endnu en Gudgiven ahaoplevelse. Mit håb er, at du igennem den bog, du sidder og læser nu, må mærke Bibelen klemme, kradse, krølle og stramme. Og måske som Metodistkirkens foregangsmand John Wesley mærke dit hjerte forunderligt varmet.²²

Herren og jeg skrev det i fællesskab

Joseph Medlicott Scriven (1819–1886) skrev i 1855 et digt, han kaldte *Pray Without Ceasing*. Det blev godt og vel 30 år senere sat på melodi og opkaldt efter den første linje i digtet: *What a Friend We have in Jesus*. Det er i dag en af de sange i kirkehistorien, der er oversat til flest sprog. På dansk kender vi den som *Hvilken ven vi har i Jesus*.²³

Så meget mere ironisk er det, at digtet slet ikke blev skrevet med henblik på udgivelse, men som en privat trøst til hans mor, der på det tidspunkt var alvorligt syg. Scriven oplevede selv sin del af desillusion, tab, smerte og sorg. I 1843 var han forlovet, men hans tilkommende døde i en ulykke aftenen før brylluppet. I 1846 forelskede han sig på ny i en kvinde, der imidlertid fravalgte ham til fordel for en anden. I 1859 blev han nok en gang forlovet, men inden brylluppet blev hans forlovede syg og døde af lungebetændelse. Scriven selv døde i 1886. Om hans død skyldtes en drukneulykke eller selvmord, står hen i det uvisse. Kort forin-

22 Se uddrag af John Wesleys dagbog for 24. maj 1738 her:

<https://www.ccel.org/ccel/wesley/journal.vi.ii.xvi.html>.

Den fulde tekst kan ses i John Wesley, *The Works of John Wesley, Vol 1*, s. 103.

23 Det er sigende for sangens appel og udbredelse, at den f.eks. findes som nr. 505 i *Det Danske Missionsforbunds Salmer og Sange* (2008); nr. 433 i *Salmebog for de danske baptistmenigheder*; nr. 390 i *Evangelietoner*; nr. 72 i *Salmer & Sange for Metodistkirken i Danmark*; og nr. 300 i *Hjemlandstoner*.

den fandt en af hans venner under et besøg det digt, der senere skulle blive så berømt. Vennen spurgte, hvem der dog havde skrevet digtet. Scriven svarede: *Herren og jeg skrev det i fællesskab*.²⁴ Efter Scrivens død indrykkede vennen digtet i en lokal avis, der siden blev anvendt som indpakning af en pakkeforsendelse. Pakkens modtager så tilfældigvis digtet på det krøllede pakkepapir. Han blev så betaget af det, at han fik én til at sætte det på melodi. Derfor synges *Hvilken ven vi har i Jesus* stadig i dag. Noget af min ambivalens omkring sangen skinner dog igennem i bønnen "Rigtige venner".

Jeg har ikke været i nærheden af at opleve den grad af tab og sorg, Scriven gennemgik, og bønnerne og bekendelserne i denne bog vil næppe vinde blot tilnærmelsesvis så stor udbredelse som hans digt. Det er ikke desto mindre min oplevelse, at *Herren og jeg skrev dem i fællesskab*. Det fritager dog ikke mig for ansvaret for, hvad denne bog måtte indeholde af fejl og mangler. Jeg må sige som Pontius Pilatus: *Hvad jeg skrev, det skrev jeg*.²⁵

*Troen er aldrig artikler
trykt i en indbunden bog,
tro er at vove sig udad
varsom og kærlig og klog.*²⁶

Jens Rosendal

24 Scrivens historie har jeg sammenfattet på baggrund af disse kilder:
http://www.biographi.ca/en/bio/scriven_joseph_medlicott_11E.html,
<http://www.stempublishing.com/hymns/biographies/scriven.html>,
<http://porthopehistory.com/jmscriven/> og
<https://www.christianity.com/church/church-history/timeline/1801-1900/how-did-joseph-m-scriven-come-to-drown-11630614.html>

25 Joh 19,22

26 Vers 3 af nr. 403 i *Salmer og Sange*; nr. 180 i *Salmer og sange i skole og kirke*; nr. 67 i *Høj-skolesangbogen*, 19. udgave.

*Min sjæl, du har afalt på jord
i tanken og din tungen ord
de allerbedste vinger,
og friest er dit åndefang,
når dybt du drager det i sang,
så højt i sky det klinger.²⁷*

N.F.S. Grundtvig

*Den Gud, der skabte ordet, han skabte også dig
og lod dig finde glæde ved ord og tankers leg.
Hver gang du møder andre og tanken spændes ud,
så glæder du din skaber, så priser du din Gud.*

*Den Gud, hvis liv er Ånden, han åndede på dig,
fordi han ville skabe dig til at elske sig.
Hver gang du er af sandhed og kærligt spiller ud,
så ligner du din skaber, så ærer du din Gud.²⁸*

Holger Lissner

²⁷ Vers 2 af nr. 2 i *Salmer og Sange*; nr. 10 i *Den danske Salmebog*.

²⁸ Vers 4 og 5 af nr. 29 i *Salmer og Sange*; nr. 237 i *Salmer & Sange for Metodistkirken*.

Nybrud

Gud ved

Jeg sagde til manden, der stod ved årets port:

– Giv mig et lys, hvorved jeg trygt kan træde ind i det ukendte.

Han svarede:

– Gå ind i mørket og læg din hånd i Guds hånd;

det er bedre for dig end lys og mere trygt end en kendt vej.

Jeg begav mig således afsted,

og da jeg fandt Guds hånd, trådte jeg gladelig ind i natten.

Han ledte mig mod højdedragene og daggryet i øst.

Hjerte, vær stille:

hvor består

dit behov for vid,

når Gud har indsigt?

I alt, der pågår,

al svimlende strid

Gud skjuler sin hensigt.

Gud ved. At hvile i

hans vilje er trygt.

Års gang, uklare

for vort snævre syn,

er klare for Gud. Vor frygt

er utidig. Han ta'r vare

på al tids forsyn.

Så hvil da, indtil
Gud løfter sit slør
fra vore travle øjne.
Da sødme fra livets tjørn
i sind vinder gehør,
og skønhed fremfor løgne
om Guds tanker for os børn
skal fylde vores sind.

Minnie Louise Haskins²⁹

Indledningen til dette digt blev berømt, da den engelske kong George VI citerede den som afslutning på sin juleradiotale i 1939. Nogle dage senere annoncerede BBC, hvor citatet stammede fra.

²⁹ Oprindeligt udgivet som en del af digtsamlingen *The Desert* fra 1908.
Her citeret og oversat fra https://en.wikipedia.org/wiki/The_Gate_of_the_Year

Kan jeg være en slags engel?

Jesus, hvor end jeg går,
går du foran mig, bag mig, ved min side.

Alligevel sender du os mennesker som dine engle;
som dine budbringere foran dig for at bane din vej;
for at råbe højt i den åndelige ødemark,
din vidunderlige verden desværre har udviklet sig til,
at du er Herren,
at dit rige er kommet, og
at du kommer.

Kan jeg være sådan en engel?
Kan jeg være sådan en budbringer?
Kan jeg i denne åndelige ødemark prædike omvendelsesdåb
til syndernes forladelse?
Kan jeg finde mig selv i sådan et liv?
Kan jeg acceptere de personlige omkostninger?
Nej, ikke i egen kraft, men måske i din hellige Ånds kraft.
Du kender svarene, bedre end jeg gør.

Hvor end jeg kommer hen, kan jeg højst sige:
*"Efter mig kommer han, som er stærkere end jeg,
og jeg er ikke værdig til at bøje mig ned og binde hans snørebånd."*
Jeg kan døbe med vand, men kun du kan døbe med Helligånden.

Jesus, jeg gribes af Johannes' passion.
På en måde ønsker jeg at føle den samme ildhu,
men jeg ved ikke, om jeg tør bede om det.

Frit efter Markusevangeliet kapitel 1 vers 1-8

Straks

Jesus,

straks da du steg op af vandet efter at være blevet døbt,
så du himlene flænges og Ånden dale ned over dig som en due;
og din røst, Far, lød fra himlene:

"Du er min elskede søn, i dig har jeg fundet velbehag!"

Da jeg blev døbt,

så jeg ikke himlene flænges
eller Ånden dale ned over mig som en due,
og jeg hørte ikke fysisk nogen røst fra himlen.

Og dog; fordi jeg er i dig, Kristus,
sagde du, Far, til mig:

"Du er mit elskede barn, i dig har jeg fundet velbehag!"

Jesus,

du, som lærte mig at bede: *"Led mig ikke ind i fristelse,"*³⁰

straks efter dette hellige, vidunderlige dåbsøjeblik
drev Ånden dig ud i ørkenen,

hvor du i fyrre dage gjorde dig erfaringer
med at modstå fristelser.

Du levede blandt de vilde dyr, og englene sørgede for dig.

Hvis jeg skal ledes eller drives ud i ørken og fristelse,

så lad mig blive drevet af dig, Helligånd!

Så lad mig blive ledet af dig, Jesus – erfarne Herre!

Så lad dine engle sørge for mig, Far,

og minde mig om, at jeg er dit elskede barn!

Igen og igen!

Helst straks!

Amen

Frit efter Markusevangeliet kapitel 1 vers 9-13

³⁰ Matt 6,13

Omsluttet af treenig virkelighed

Jesus,
tak, at jeg ikke kun er døbt.
Tak, at jeg ikke kun har modtaget et sakramente.
Tak, at jeg ikke kun er blevet overøst med
eller nedsænket i vand i en kirke.
Tak, at jeg er blevet overøst med, nedsænket i
og omsluttet af treenig virkelighed.
Tak, at jeg er grebet og overvældet af og må fordybe mig i
den virkelighed, som er dig, Far, Søn, Helligånd.

Mind mig om, hver morgen når jeg vågner,
at jeg er overøst med, nedsænket og fordybet i,
omsluttet og overvældet af dig, treenige Gud.

I dig lever jeg. I dig bevæger jeg mig. I dig er jeg.³¹

Lad min eksistens være forankret i dig,
og lad dit væsen og din hellighed slå rod og vokse i mig!³²

Nu og altid!

Amen

³¹ ApG 17,28

³² Joh 15,4; Kol 2,7

Jeg er inspireret og grebet af, hvordan messiansk-jødiske David Stern oversætter Matt 28,19: "Therefore, go and make people from all nations into talmidim, immersing them into the reality of the Father, the Son and the Ruach Ha-Kodesh."³³

Jeg er vokset op i en frikirkelig tradition, hvor dåb foregår ved fuld neddykkelse og på ens egen tro og bekendelse. Min egen dåb som 14-årig, der stadig står stærkt i min erindring, sætter naturligvis min læsning af Sterns oversættelse i et desto stærkere erfaringsperspektiv.

³³ David Stern, *Jewish New Testament*, s. 43.

Søvnbehov

Himmelske Far,

jeg har et søvnbehov – det har du ikke.

Jeg kan blive træt – det kan du ikke.³⁴

Jeg kan knækkes af ydre omstændigheder – det kan du ikke.

Jeg kan fristes over evne – det kan du ikke.³⁵

Jeg kan komme til kort – det kan du ikke.

Jeg kan fornægte mig selv – det kan du ikke.³⁶

Jeg kan være magtesløs – det kan du ikke.

Jeg kan give op – det gør du ikke.

Jeg kan lide nederlag – det kan du ikke.

Jeg har behov for dig – du har ikke behov for nogen eller noget.

Men du elsker mig

og drager mig ind i din fuldkomne virkelighed.

Tak

34 Guds hviledag i 1 Mos 2,2 handler for mig at se mere om en teologisk pointe end om et egentligt konkret hvilebehov for Guds vedkommende. Sabbatten blev med Jesu ord til for menneskets skyld; Mark 2,27.

35 Jak 1,13

36 2 Tim 2,13